

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПЯШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил май

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚУМИТАСИ, БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нарҳда

ИМКОНИАТЛАР КЕНГАЯДИ

Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов Эроннинг Машҳад шаҳрида бўлиб, Машҳад—Сарахс—Тажан темир йўлининг тантанали очилиш маросимида қатнашди. Бу темир йўлнинг мамлакатимиз иқтисодида аҳамияти гоят катта. У турли давлатлар билан савдо-сотиқ алоқаларимизни ривожлантиришга кенг имкониятлар очиб беради.

Машҳадда булган юртбошимиз Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе билан ҳам учрашди. Унда Ўзбекистоннинг Туркменистон ва Озарбайжон орқали Грузиянинг Қора денгиздаги портларига чиқиши масаласида фикрлашиб олинди.

«БОРЖОМ» ФАРҒОНАДА
«Фаргоналиво» яна ичимликлар ишлаб чиқариш ҳиссдорлик жамиятида шифобахш «Боржом» сувини тайёрлаш йулга қуйилди. Бунинг учун Грузиядан ана шу ичимликни тайёрлашда ишлатиладиган асосий таркибий қисм — «Боржом порошogi» келтирилмоқда, ҳамда тоза ичимлик сувига аралаштирилиб шишаларга қуйилмоқда.

МАРМАР ЖИЛОСИ

Ўзбекистон ва Туркия ҳамкорлиги туфайли юзага келадиган қўшма корхоналар сони яна биттага ортди. Самарқандда очилган «Сунам» қўшма корхонаси республикамиз бозорларига чет эллардан маҳсулотлар келтириш ва мраммари қайта ишловчи корхона куришни мақсад қилиб қўйган.

АНЪАНАЛАР ДАВОМ ЭТАДИ

Маълумки, республикамизда сунгги йилларда халқ ўйинларига аҳамият кучайиб бормоқда. Яқинда Жиззах вилоятининг Фориш туманида халқ ўйинлари II олимпиадаси бўлиб ўтди. Унда республикамизнинг барча вилоятларидан вакиллар қатнашди. Бош соврин эса жиззахликларга насиб этди.

ОЛИМПИАДАГА ҲОЗИРЛИК

Республикамиз спортчилари шу йил ёзда АҚШнинг Атланта шаҳрида утадиган ёзги олимпиада ўйинларига йўлланма берадиган мусобақаларда муваффақиятли иштирок этишмоқда. Жумладан, каноэ ва байдаркада эшак эшиш бўйича Японияда ўтган мусобақаларда ҳамюртларимиз 11 та олтин ва 6 та кумуш медалларни қўлга киритишди ва олимпиадага берилган 17 йўлланмага эга бўлдилар.

ЎЗА ва матбуот хабарлари асосида тайёрланди

УШБУ СОНДА:

4-БЎСШ:

ОЛИМПИАДИК ОЛТИРАЛ

5-БЎСШ:

ЗАМРАДИ ҚУШПОБИ (Ҳажас Сулаймонов асаридан нафис)

6-БЎСШ:

Ч.АҚИРҲАМЗОЛ

АКЦИЯ
ИҚТИСОД
ТАЯНЧИ!

тел 39-16-56
FAX 39-17-63

ОБУНАЧИЛАР ЭЪТИБОРИГА!

Республикамиздаги барча алоқа бўлимларида ва матбуот тарқатиш ташкилотларида газета ва журналларга 1996 йилнинг II ярим йиллиги учун обуна давом этмоқда.

Азиз дўстлар!

Севимли газетангиз «Оила ва жамият»га ёзилмаган бўлсангиз вақтни бой берманг.

МЕҲМОННАВОЗЛИК — ОЛИЙ ФАЗИЛАТ

Ёру биродар, қариндош-уруғ ва дўстларнигина тез-тез борди-келди қилиб туришни энг яхши инсоний фазилатлардан бири, деб билади халқимиз. Ўз уйига келган меҳмонни кўнгилчанлик билан кутиб олиш ҳам бир фазилатдир.

Дарахти бор, унга куш қунади, уйки бор, демак, унга албатта меҳмон келади. Меҳмондўстлик наинки инсонийлик боғи, балки шу боғнинг энг ширин мевасидир.

Меҳмондорчилик жуда авжига миниб узоқ давом этганидан халқ орасида: «Яхши меҳмон уч кунлик» деган нақл ҳам пайдо бўлган, лекин бундан, меҳмондорчилик чегараланган экан, деган хулоса келиб чиқмайди, албатта. Меҳмондорчиликнинг вақти-соати меҳмоннинг хоҳиш-ихтиёри ва мезбоннинг иззат-иқроми билан белгиланади.

Ариқдан сув ўтмаса гиёҳ қовжираб қолганидек, уйига меҳмон келмаган киши одамгарчилик дарёсидан баҳра ололмай қолади. Бировни илик илтифот билан кутиб олган киши эса ўзига булажак шундай илтифотлар учун кучат экандай бўлади. Шу сабабли ҳамма халқларда бўлгани каби, ўзбекларда ҳам меҳмон кутиш, таомлар билан зиёфат қилиш одати бор.

Халқимиз орасида шундай кишилар борки, бирон катта иш қилиб ном қолдира олмаса ҳам меҳмоннавозлик билан шўхрат қозонишган. Меҳмон кутишда республикамиздаги ҳар бир вилоят ва районнинг ўзига хос одатлари бор. Барча ерда дастлаб дастурхонга паловдан ташқари, бошқа маҳаллий таомлар ҳам тортилади. Масалан, Тошкентда қаз-қартали норин тайёрлаш ва хушбўй фамилийдай дамлаш одат тусига кирган. Фарғона водийси ва Самарқандда меҳмонга даставвал иссиқ кук чой берилади. Андижон, Қўқон, Марғилон, Фарғона ва Наманганда меҳмонга чой берилгач, кашини, райхон солинган қатикли мастава, сўнгра девзира гуручдан пиширилган қовурма палов тортилади. Дастурхонга патир ва жиззали нонлар, ҳўл мевалар, сут, қатик, қаймоқ қўйилади.

Самарқандда меҳмонни шириншакар ҳўл мевалар, машҳур пулодий ва осийей нонлар ҳамда қаймоқ билан сийлаш, сўнгра эса мурч сепилган чўчара ва туррама палов билан зиёфат қилиш одати бор.

Бухорода майиз палов ва яхлит қилиб пиширилган барра кабоб, вилоятнинг чорвадор туманларида эса қўзи гўштнинг шўрваси ва кабоби меҳмон ҳўрматининг рамзига айланиб кетган.

Сурхондарёликларнигина қўноққа борсангиз, хушбўй кук чой билан бирга арча ўтинига пиширилган тандир кабоб келтириб, ҳўрматингизни жойига қўядилар.

Хоразмликлар меҳмонни тилёрар қовулар, махсус тайёрланган палов билан сийлашади.

Қорақалпоқнинг балиқ кабоби билан кулчатоғини еган меҳмон ўёққа яна боришни орзу қилиши турган гап.

Ўзбекларда меҳмоннинг муҳими ёки номуҳими, каттаси ёки кичиги деган гап бўлмайди. Остонадан қадам ранжида қилган ҳар қандай кишига бир пивла чой тўтилади, чунки у меҳмон. Шунинг учун биз ҳамма вақт меҳмон кутиб, уни сийлаш учун ҳўзиру нозир бўлиб турамыз.

Шу уринда боболаримиздан қолган ҳикматомуз бир гап бор: «Ҳамма вақт ёдингда бўлсинки, тушликка оқват пиширсанг кўпроқ қил, чунки тушингга кирмаган киши меҳмоннинг бўлиб қолиши мумкин, — бирга баҳам қурасан». Ва яна шундай тушунчалар ҳам бор: «Икки кишилик оқватга уч киши тўйди, уч кишилик таомда беш кишининг ризқи бор...» Бу ҳам халқимизнинг бағри кенглиги, меҳмонсеварлигидан яна бир дарак.

Ўз мухбиримиз тайёрлади

Она қишлоқ. Баҳорлари жуда гўзал, синчиклаб кузатсангиз симёғочларгача гуллаганга ўхшайди. Новдаларга тизилган қушларгача гул бўлиб қуринаверади. Келинчақлар саҳарда туриб дарвозахона, кўча, йўлакларни чиннидай қилиб супуради. Тандирларда олов гуриллайди, нонларнинг хушбўй ҳиди узоқ-узоқларгача таралади.

Эслаяпману ўзимни қишлоғимда — Қайнонам хонадониде ҳис этаяпман: гўё кичик овсиним энгил қадамлар билан учиб хизмат қилаётгандай... Қайнонам Қиммат опа, тўқсонинчи баҳорни қаршилаётган қайномом

Азиза момолар сўрида қалдирғочлардай чўғурлашаётган невараче-вараларини эркалаётгандай... Соғинчлар қўлларимдан тортгандай бўлади, унга эргашиб қишлоққа — жигарларим ёнига учиб кетгим келади.

Мен катта оилага келин бўлиб тушаётганимда, тўйга тайёргарлик жараёнида: «Бешта ўғилларига бешта келин тушса, овсинлар бир-бирига тош отишади», деган гаплардан чўчирдим. «Икир-чикир гап-сўзлар ичида қолиб кетсам-а», деб ўйлардим. Йўқ, тақдир менга кулиб боқди. Бир-биридан яхши, бир-биридан мулойим, пазанда, саранжом-саристали овсинлар кириб келди...

Куча-қўйда нима дейишади билмайману ҳар қалай ҳавас-

• Қишлоқ нафаси

М Е Х Р

ли нигоҳларни кўп иллаганман... Туй-маъракаларда бир-биримизга дарров ёқа-енг бўламиз. Сеники меникига бор-маймиз.

Тақдир тақозоси билан Тошкентга келгач, овсинларимни жуда қўмсадим. Уларнинг узоқдалигини ҳис этиб юракдан ачиндим. Аммо жигарчилик масофа билмас экан. Кичик қизчам қақалоқлигида бетоб бўлиб қолди. Муҳайёхон телефон орқали сўроқласа, Манзурахон билан Гулнорахонлар тоғу боғ ошиб етиб келишди. Мадорга киргунимча қақалогимга ҳам, уйимга ҳам эгалик қилдилар.

— Ойижон, София янгам сў-

раяптилар! — хаёлимни қизчамнинг овози синдиради. Ҳаяжонланиб эшикка югураман.

— Телефонда...

Юрагим дук-дукиллаб телефонга чопаман.

Катта овсиним менга кўрпача солиш одобидан, идиш ювишгача сабоқ берган яқиним. Эринмай ҳаммамизни бир-бир суриштиради. Яқинда келин туширган эди, овсинлар бир бўлиб бош-қош бўлган эдик.

Раънохон келинингизни чорлаб кетгандингиз, мана, биз йўлга чиқаяпмиз.

— Келинлар, бош устига, дейман...

Кўнглим ўсади, дарров қизларим билан ҳаракатга тушаман.

Бир фурсат деразага тикилиб режалар туза бошлайман, баҳор оғушига олиб хаёлларимни бошқа томонга олиб кетади: «Баҳорнинг йўқлови яхши, лекин жигарларинг унданда яхшироқ, чунки овсиним билан уйимга қишлоқнинг бир парчаси кириб келадигандай бўлади».

Раъно ИСМОИЛОВА

ҚАЛБ ГЎЗАЛЛИГИ

Инсонда ҳамма нарса гўзал бўлмоғи керак, деган гап бор. Дарҳақиқат шундай. Мен эса бугун инсондаги қалб гўзаллиги ва мунофиқлик ҳақида фикр юритмоқчиман. Қалб ниҳоятда нозик ҳис-туйғулар, гўзал орзу-умидлар макони. Қалб поклиги ҳаётимизнинг гўзал кечмоғига асосий манбадир. Ҳар бир инсон умри давомида қалбига қўлоқ тутиб яшамогидаркор. Менимча, қачонки одам ўз қалбига зид иш қилса, мунофиқлаша бошлайди. Баъзилар буни тушуниб юрагининг энг нозик ҳислари лат еяётганини кўра, била туриб ёлғончилик, қабихлик йўлидан қайтишдан ўзларини тиймайдилар. Фикримча, мунофиқликнинг асосий сабабларидан бири ёлғончиликдир. Ёлғон гапирган киши нафақат бировни, балки ўзини ҳам ёлғон сўзига қисман бўлсада ишонттиради. Ёлғоннинг эса умри қисқа, вақти келиб ишонтирган одами олдида изза бўлиши турган гап.

Қалб поклиги ва мунофиқлик ҳақидаги фикрларимнинг тўғри ёки баҳсталаблгини билиш мақсадида турли касб эгалари би-

лан савол-жавоб қилишга жазм этдим.

Муниса Самандарова, Тиббиёт коллежи талабаси:

— «Поклик мазмунида оқил ва эътиқодлилиқ, шарм-ҳаё ва орномус, зийрак ва фаросатлилиқ, ҳалолиқ, меҳрибонлик каби ҳислатлар мунофиқ инсонлар ҳам бўладик, улар ўзгаларнинг эзгу ишларига ҳасад қиладилар, уларни кўролмайдилар...»

Гулноза Акмалова, мактаб ўқитувчиси:

— «Қалби пок инсон, деганда мен тили ва дили бир хил сўзни такрорлайдиган инсонни тушунаман. Умуман олганда, қалби пок инсонлар кўнглида ўзгаларга нисбатан ёмонлик, ғараз бўлмайди. Мунофиқ кишилар сирасига келсак, бундай одамлар ўзларини катта тутишлари ва хунук муомалалари билан жамоадан ажралиб турадилар. Улар фақатгина ўз манфаатларини ўйлайдилар...»

Мукаддас Раҳматуллаева, 12-оилавий поликлиника бош шифокори:

— Қалби пок инсон деганда ди-

ли пок, кўнгли пок, виждони тоза, покиза хулқли, оқ кўнгли инсонларни тушунаман. Бундай инсонларда гина-қўдрат бўлмайди, уларнинг дил уммони билан тил чашмасининг замири битта бўлади. Бундай инсонлар қаерда ишлаб, қаерда яшамасинлар дўстларини унутмайди, кибру ҳавога берилиб ўзини устун қўймайди. Улар ҳалол, ростгўй, ўнг қўлинг қилган яхшиликни, чап қўлинг билмасин нақлига амал қилиб иш тутадилар. Қабихлик эса бу дилозорлик, кўпол муомала, дўст деб юрагининг душман бўлиб чиқиши, севган кишининг севгинга хиёнат қилиши каби ҳолатларидан вужудга келган бир умр эсдан чиқариб, қалбдан учуриб бўлмайлиган жароҳатдир».

Сўхбатдошларимнинг сўзларини тинглаб туриб хаёлимдан шундай ўйлар кечди: одамлар, ҳеч қачон бир-биримизга ҳасад қилмайлик, дўстимиз эришган бахтни, ўзимиз эришгандек қабул қилайлик. Бир бора берилажак ҳаётимизнинг янада гўзал ва сермазмун бўлмоғига интилиб яшайлик, зероки қалбимизни поклик, кўнглимизни меҳр-муҳаббат, дилимизни эзгу ниятлар ҳеч қачон тарк этмасин!

Маъсума ТУРСУНОВА

Khaleda Zia

Бангладеш Бош вазири Бегим Холида Зиё узининг янги-ча ислохотлари билан мамлакат ижтимоий ва сиёсий ҳаётида тобора катта маъкега эга

АЁЛ ДУНЁНИ ТЕБРАТАР

булиб бормоқда. Йирик муслмон давлатлари қаторига қирадиган, аммо турмуш даражаси, иқтисодий усиши жуда орқада бўлган Бангладешга ҳар томонлама фаол, фидойи бир раҳбар керак эди. Бу масъулиятлар юкни елкага олиб, давлатни идора этишга шиддаткор аёл Холида Зиё журъат эта олди. Аниқроғи, унинг сиёсатга аралашуви 1981 йилда мамлакатда юз берган давлат тўнтариши, эрининг зобитлар томонидан ўлдирилиши сабаб бўлди.

Икки ўғилнинг тарбияси билан машғул бўлган илгор фикрли бу муслима аёл узининг мамлакатни идора этиш ҳақидаги гоёларини умр йўлдоши, собиқ генерал ва президент Зиё-ур-Раҳмон билан баҳам қурарди. Энг яқин ҳам-

фикридан ажралиб қолиши эса унга жудаям кучли таъсир қил-

ди. Натижада у узининг қолаверса, марҳум эрининг гоёлари, мақсадлари йўлида шиддат билан курашишга отланди. Холида Зиё ҳарбий тўнтарош оқибатида ҳокимият тепасига келган Ҳусайн Муҳаммад Эршодга қарши 7 та партияни узида бирлаштирган муҳолиф иттифокни тўзди. Ва зурвонлик, истибдод, зулмга асосланган ҳокимиятга қарши очикдан-очик гоёвий кураш олиб борилди. Мазлум халқ манфаати йўлида оромини, оёйишини йўқотган Холидани Эршод тараф-

дорлари томонидан уюштирилган таъқиблар, суъиқасдлар қуржита олмади.

Ҳатто унинг овозини бўғиш учун 7 бора уй қамоғига маҳкум этилди. Аммо иродаси куч-

тимойи тенгсизлик, олдимизда турган катта говлардан биридир. Бу говни бартараф этиб, мамлакатда аёллар маъкеини қучайтирсак, яна бир катта мақсадимизга етган бўламиз», дейди Бангладеш Бош вазири Бегим Холида Зиё.

51 ёшли она фарзандлар

ИСТИБДОДНИ ЕНГГАН АЁЛ

ли бу аёл Эршоднинг мамлакатда урнатган диктаторлик режимиға қарши халқ олдида оташин нутқлар сўзларди, кези келганда норозилик намоийшларига раҳнамолик қиларди.

Нихоят халқ ишончини қозонган бу аёл 1991 йилги сайловларда голиб чиқди. Холида Зиё давлатни бошқарар экан, мамлакат равнақиға, халқнинг моддий ва маданий турмуш даражаси усишиға асосий эътиборни қаратди. «Эркак ва аёл уртасидаги иж-

тибдорлик, олдимизда турган катта говлардан биридир. Бу говни бартараф этиб, мамлакатда аёллар маъкеини қучайтирсак, яна бир катта мақсадимизга етган бўламиз», дейди Бангладеш Бош вазири Бегим Холида Зиё.

тарбиясига ҳам бефарқ қарамайди. Яъни, ўғилларининг исломий ахлоқ-одоб йўналишида камолга етишишини доимий назорат қилиб туради.

Навбатдаги сайловларга ҳам озгина муддат қолди. Демакки, Холида хонимнинг ютуқлари, камчиликларини халқ адолат мезонига солиб қуриб, ҳулоса чиқаришиға фурсат келди.

Салоҳиддин СИДДИҚОВ
тайёрлади

Акс-садо

СУВГА ОКИЗИЛГАН ЧАҚАЛОҚ

«Оила ва жамият»нинг май ойидаги 18 (239)-сонидида «У кимнинг Абдуллоси» сарлавҳали мақолани ўқиб, чуқур фикр-мулоҳаза юргизиб, қўшнимиз юрист Жамилахонга, оила аъзоларимга, 2-3 врачларга ҳам ўқиб, гапириб бердим, уларнинг фикрини билдим.

Мен ҳикоя қиладиган воқеалар республикамизнинг вилоятларидан бирида содир бўлган. Туман, қишлоқ номи у ёқда турсин, вилоят номи ёқсам, гуё ҳамма библиб қоладую, мен уялиб қоладигандек бўлиб туюлмоқда. Чунки бу одамлар ҳозир ҳаёт, ишлаб-яшаб юришибди. Шу боисдан номларини узгартирдим.

Урта мактабнинг 9-синфида ўқиётган қиз синфида ўқиётган қиз билан ёши анча катта бўлган ўқитувчиси яқин алоқада бўлиб, қизнинг ҳомиладорлигини билгач, бошқа вилоятга гоийб бўлади. Қизнинг кутилмаганда содир этган бу гуноҳидан ташвишга тушган бечора ота-она, уни тезроқ турмушга бериш йўлини қидиришга мажбур бўладилар. Фарзандсизлик сабабидан оиласи билан ажрашган ўқитувчи Нуъмонжон акага бир ойлик чақалоғи билан узатиб юборадилар. Ёпиғлик қозон ёпиғлигича қолди. Нуъмонжон ака 4 қиз, 4 ўғил қуриб, бош фарзанди (ха-

лиги 1 ойлик чақалоқ) Раҳмонжонни ажратмайди, оталик қиладди. Раҳмонжон укалари, сингилларига бош бўлиб, усди, улгайди. Армияга бориб, бурчини утаб келгандан кейин, кунлардан бирида дадасига: «Менга ҳамма айбни қўясиз, камситасиз, сабаби — сиз менинг ҳақиқий отам эмас экансиз» деганда, Нуъмонжон ака узини йўқотиб қўяй деди. Маҳалла оқсоқоллари, қариндошлари аралашиб Раҳмонжонни уялтиришди, дадасини ноурин хафа қилганлигини тушунтиришди. Нуъмонжон ака тўнгич ўғилни уйлантириб қўйди. Ҳозир икки ўғилга ота бўлган Раҳмонжон энди ҳақиқий яратган отасини ҳам билади. Лекин учрашмайди, гаплашмайди. Бир ойлигидан катта қилиб вояга етказган, ўқитиб, уйлойи қилган Нуъмонжон акани — Ота деб билади.

Яна бир воқеа. Баҳромжон 2-3 ёшлигида онаси бошқа одамга эрга тегиб кетади. Болакай бувиси билан қолади. Усиб, катта бўлиб республикамизга машҳур зиёли бўлиб етишади. Тўққан онаси иккинчи эридан фарзандли бўлиб, ҳаёт денгизидида ўз қайиғи билан сузиб, ўғлини бувисиникида вояга етишини кузатиб, яшаб юраверди. Баҳромжон тўққан онасини онам деб билсада, бувисиникида яшаб, уйланиб, бола-чақали бўлиб кетди. Энди Абдуллога келсак, у сўзсиз Замира билан Фурқатжоннинг ўғли, шу билан бирга Абдулложон Мунаввархон ва Муҳибжонларни-

нг ҳам фарзанди, улар юрак меҳри билан салкам 3 йил тарбияладилар. Мунавварнинг туғруқхонага бориб ётиши, чин юракдан оналигидир. Айбашга далил қўй, Замира ёшлик қилган, калта уйлаган...

Уруш йиллари мен ёш бола эдим. «Соҳиданинг кузи ёрибди, боласини сувга оқизибди» деган гап қишлоққа ёйилди. Азон маҳал ариққа таҳорат олгани чиққан Самад бобо шаршара тағидаги сув четидан ҳалиги чақалоқ (қизча)ни ушлаб, кампирига олиб келиб беради.

Қизчани ювиб-тараб катта қилишади, мактабга бориб, 2-3-синфда ўқиб юганини мен кўрганман. Сувга оқизган она ҳам шу қишлоқда яшаб, бора-бора шу қизча уша оқизиб юборган боласи эканини тан олади, лекин узоқдан кузатиб йиғлаб юарди...

Менинг маслаҳатим, Абдуллони ота-онаси 4 киши бўлсин: икки она, икки отаси. Қайси хонадонда катта бўлса ҳам, улгайганда ҳамма воқеани эшитади, билади. Қандай мулоҳаза юритади — бу Абдуллонинг узиға боғлиқ.

Холмуҳаммад Иброҳим
ўғли, тиббиёт фанлари
номзоди

БАШАРАНГ ҚИЙШИҚ БЎЛСА...

«Кузгудаги ўзимиз» жудаям тўғри топилган ва урнида ишлатилган руқн. Кучага чиқишдан олдин ҳар биримиз кузгуга қараб кийим-бошимизни, юз-кузимизни, соч-соқолимизни тартибга соламиз. Худди шунга ухшаш, «Оила ва жамият» газетаси ҳам бизнинг маънавий олаимизнинг, одоб-ахлоқимизнинг, тарбиямизнинг оқсоқ томонларини кузгуга солиб курсатиб беради. Кимдир ана шу кузгуда узини қуриб қолса, журналистларга ўдағайлаши ҳам, эҳтимол. Лекин илож қанча: «Башаранг қийшиқ бўлса, ойнадан упкалама» деганлар.

«У кимнинг Абдуллоси...» номли мақолани ўқиб туриб, шу фикрлар кечди хаёлимдан.

Мақоланинг бир жойида муаллиф Замирага ён босгандай бўлиб шундай ёзади: «Замираниям қоралаб бўлмайди, ахир у ҳам онаку... Эҳтимол, у болалик қилган, ота-онасидан қўрққандир...» Э, йуқ! Ҳали номаҳрам бўла туриб Фурқатга қучоғини очган пайтда ота-онасидан қўрқмаган, бола туғилгандан кейин қўрқиб қолаармиди? Унинг қўрққани бир нар-

са: гап тарқаб кетиши мумкинлиги эди. Бу жоҳил она (она дейишга тилинг ҳам бормайди) боласининг тақдири нима бўлишидан қўра, ўз обрусини туғрисида қайгурди. Демак, у Абдуллога она бўлишга лойиқ эмас.

Замираниям қилмиши бола тўққан аёлнинг ҳам маси ОНА деган муътабар номга муносиб бўлавермаслигини яна бир қарра исботлади.

Дилфуза ҚАРИШИБОЕВА,
Гулистон шахри

ОБРЎЛИ ОИЛА ЭМИШ...

Дунёнинг ишларига боқиб ёқа ушлайсан, киши. Кимдир тирноққа, кечаларни бешик устида бедор ўтказиб алла айтишга зору бошқа биров тўққиз ой юрагининг остида кутариб дунёга келтирган фарзандидан бир мўйи ҳам титрамай воз кечиб кетаверади. Замира ва унинг ота-онаси ҳам оила шаънини, обрусини уйлаб шу йўлни тутибдилар. Қизик, ҳали тўй ҳақида гап бўлмай туриб хиссиётларига эрк бериб юборган қизда шаън, бунинг оқибатида дунёга келган болани қўришни ҳам, у ҳақда эшитишни ҳам истамаган шахсиятпараст ва жоҳил оилада обрусни қилсин?! Менимча, бу оила узини «обрулимиз» дейишга маънавий жиҳатдан ҳақли эмас.

Энди мақола сарлавҳасида уртага ташланган саволга келсак, Абдуллони ҳеч иккиланмай Муҳибжон ва Мунаввархонларда қолдириш керак.

Мамарасул ШЕРОНОВ,
Сирдарё туман халқ таълими бўлими услубчи

«Ы» операциеси ёки Шуриннинг янги саргузаштлари» фильмининг кўравериб, ўғрибоши Моргунов ва ўғрибачалар Визин, Никулинлар талқинидаги қилвирликларни кўриб қойил қоласиз ва ўз урнида буларнинг бари кино эканлигидан хотиржам ҳам бўласиз. Кинодаги бу ўчовлон ўғрилари ҳавас қилиб, уларга ўхшашига оғзунда бўлганлар Олтиариқда ҳам чиқиб қолишди. Лекин қилмишлари милиция, тергов ҳужжатларида қайд этилди, суд ҳукми билан қингир босган излари «қирқиб» ташланди...

Қизилтепа қишлоғидаги 42 ёшли Ҳамроли Қаюмов тоғни урса талқон қилгудек йигит. Айни ишлаб қармамайдиган ёшдаги бу йигит қучқуватини ўғирликка сарфлаб қўя қолди. Ўзининг эгри йўлга киргани етмагандай, маҳалладоши, ўзи каби бекор юрган, бир фарзанднинг отаси бўлган 22 ёшли Бахтиёр Ёқубовни ҳам йўлдан уриб, авраб ўғирлик қилишга, осон пул топишга ундади. Тўғриси, Бахтиёр ҳам унчалик тийхирлик қилмади, дарров рози бўла қолди. Ўғрибоши Ҳамроли гуруҳларида яна бир шерик, тўғрироғи, ўғли Баҳромжонни ҳам қўшмоқчи бўлди, бу ниятини кейинга сурди. «Олдин икковлон бир ишлаб қурайликчи», деб ўйлади. Шундай қилиб, утган йилнинг 1 апрел куни тунги соат 23 ларда қишлоқдаги хиссадорлик фермасига ўғирликка тушишди. Иш осон кучди, бир бош сизирни етаклаб чиқиб кетишганини ҳеч ким сезмади. Эртасигаёқ, бу сизирни Боғдод бозорида 3,5 минг сўмга пуллашди, шоввозлар. Бахтиёр пулни тенг бўлди, керак, деб ўйлаган эди, янглишган экан. Ҳамроли битта

спорт куйлаги билан унинг оғзини ёпди.

Биринчи ўғирлик ҳамирдан қил суғургандек осон кўчгани Ҳамролининг иштаҳасини қарнай қилди. Демак, яна ўғирлик қилса бўлаверади, деб ўйлади. Ва орадан бир-икки

си» эса Ҳамза шаҳарчасида бўлиб ўтди. Бу галги операциянинг «қаҳрамонлари» 18—20 ёшлардаги бекорчи ёшлар Фахриддин Содиқов, Юсуф Холмирзаев ва Илхомжон Курбоновлар бўлишди.

Утган йил сентябр ойи

веришди, беркитилганларини ҳам очиб кириш қийин эмас. Рустам бу соҳада устаси фаранг эди. Яъни 3 йил «академия»да «ўтириб» чиққан эди. Келиб-келиб унинг касали бизнинг юртимизда қўзғаб қолди. У шерик қидириб юр-

нинг ҳурмати «жойига» қўйилди.

Шу уринда «нега ўғирлик тез-тез содир бўлмоқда?» деган ҳақли савол туғилади. Буни замонга боғлаганлар адашди, бизнингча. Ҳаммасига сабаб, ёшлар уртасида тарбия ишларининг яхши эмаслиги, ёшларни фойдали ишларга жалб этмаслик, уларнинг ўз ҳолига ташлаб қўйилганидир. Утган йил туманимизда 42 та ўғирлик ишлари қўрилди, 73 та фуқарога жазо қўлланилди. Жазоланганларнинг кўпи ёшлар.

Бу ҳол ҳаммаизни ҳушёр тортириши керак. Ёшлар эътибор ва тарбияни кучайтириш лозим. Ўзимизга ҳам эҳтиёт бўлганимиз маъқул. Ахир бекорга «ўзингга эҳтиёт бўл, қўшнингни ўғри тутма» дейишмаганку!

Набижон ТЕСАБОВЕВ,
Олтиариқ тумани судининг раиси
Бахтиёржон ЭЛЧИЕВ,
Олтиариқ туман суди халқ мас-
лаҳатчиси.

ОЛТИАРИҚЛИК ОЎҒИРЛАР

кун ўтгач, яна фермага «сайр» қилишди. Бу сафар ёнларига 19 ёшли бекорчи Ҳамрожонни ҳам қўшибди. Ўлжа каттароқ бўлгани яхши-да. Шундай бўлди ҳам. Болали сизир ва бир бош новвосни осонгина умаришди. Яна ўғирлик молларни Боғдод бозорига олиб боришди. Лекин бу сафар бозордаги жараёнлар юришмади, изларидан тушган милиционерлар ўғрилари «иш» устида қўлга олишди. Ҳаром дунелари қўмга томган томчидек йўқ бўлиб, ҳовлиқиб келган жойлари... суднинг қора курсиси бўлди. Ўғрибоши Ҳ. Қаюмов Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 169-моддаси 3 қисмининг «г» банди бўйича 7 йилга озодликдан маҳрум этилди, мол-мулки мусодара қилинди. Отасининг касофат ишига шерик бўлган Баҳром эса 5 йилга «кесилиб», мол-мулки давлат ҳисобига утказилди. Ўғрилари унчиси Б. Ёқубов ҳам жазодан қочиб қўтулганда, 6 йилга «кетди», мол-мулкидан ҳам айрилди...

Навбатдаги «ы» операция-

охирларида кеч соат 21 ларда бу уч шарпа узаро тил бириктириб, шаҳардаги электрод заводи омборига ўғирликка тушишди. И. Қурбонов ва Ф. Содиқовлар учта қўлга 16 боғлам — 80 кило оғирликдаги электродларни солишиб, бу ўлжани Ю. Холмирзаевга узатишди. Давлат баҳоси 3360 сўмлик бу камбў молни У. исмли шахсга 750 сўмга пуллашди. Бу ҳаром пул ўрталарида «арра» қилинди. «Ҳеч ким билмади» деб ўйлашган эди, лекин излари билдириб қўйди. Охир-оқибат қора қилмишларига қўра жазо олишди. Ф. Содиқов ва Ю. Холмирзаевлар 4 ва 3,5 йилдан қамок жазосига ҳукм қилинди. И. Қурбонов эса ашириниб юрибди, унга нисбатан қидирув эълон қилинган.

Олтиариққа «гастрол»га келган дайди ўғриларида бири ҳам тумшугидан илинди. Туркманистон Республикаси фуқароси бўлган Рустам Раҳмонов Ҳамза шаҳридаги опаси М. Н. никига меҳмонга келади. Қараса, одамлар бепарворок, уларини очик ташлаб кета-

мади. Бир ўзи «ы» операциеси»га киришди. Олдин дайдилик, қўли қалтирамаслик учун «тортиб» олди. 1995 йилнинг 11 август куни кеч соат 22 ларда Ҳамза шаҳридаги 2-ўйнинг 4-квартирасида ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб, эшик қулфини бўзиб кирди. Совуқ қўнлар яқинлашиб қолганини уйлаб олдин бошига кийгулик нарсаси қидирди. Охири тоғди — андатра телпак, янгигина экан. Кейин қўлига илинган ҳар нарсани олди — куйлак, туфли, жемпер, телефон аппарати, 2 колонкали магнитофон, қўл соати, пичок, ҳатто клеигача қолдирмади... Бир қисм ўғирлик молларини «ғум» ҳам қилувди. Лекин ҳушёр милиционерлар изини топиб олишди. Қарабсизки... У 6 йил озодликдан маҳрум этиш жазоси билан «сийланди». Шундай қилиб, ўғри меҳмон-

Панжара

ЎЙИНЧОҚ ЎҒИРЛАРИ

Жарқурган тумани марказида истиқомат қилувчи 35 ёшли С. ва 38 ёшли Л. лар тумандаги Норали Боймуродов номи жамоа ҳужалигининг «Нилуфар» болалар боғчасига ярим тун палласи қириб, у ердан уч минг сўмлик ҳар хил ўйинчоқларни «халоллаб» кетишган эди.

Ҳозирда қўлга олинган бу ўғрилари ўйинчоқларни панжара ичиде уйнаб ўтиришбди.

ЙИГИТНИНГ ЗҶРИ

ТАЛОНЧИЛИК ҚИЛАДИМИ?

Ажабланманг. Талончилик, ўғирлик каби қабих ишларга аксарият ҳолларда қуч-ғайратли билалга сийма қолган забардаст йигитлар ҳам бел боғларканлар. Масалан, яқинда Қўмқўрган туманидаги деҳқон бозориде қўшни Тожикистон Республикасининг Ҳисор туманидан олме келтириб сотаётган Абдурахим Тўшбоев олтин-сойлик 33 ёшли С. исмли забардаст талончи йигитнинг дамига рубур келиб, чўнтагидеги уч ярим минг сўмидан ажралишга оғзинга қолди. Қучи ошиб-тошиб кетган бу талончи пахлавонга фақатгина ички ишлар ходимлари бас кела олишди.

НОШУҚУР МЕҲМОНЛАР

Ҳар кимни ҳам меҳмон санаб ўйга киритавериб бироз хавфли эканлигини Денос шаҳридаги «Гулистон» қўчасига қарашли уйлардан бириде ашовчи М. Раҳмон исмли киши энди англаб етандир. Ҳамма гап шундаки, шу шаҳарда истиқомат қилувчи, муқаддам судланган 22 ёшли О. С. ва 39 ёшли Х. Т. лар унинг ўйга келиб, азиз меҳмонни бўлишди. Зифат авжига чиққанда эса меҳмонлар азалий ўрф-одатларини ҳам унутиб қўйишди, мезбон билан гап талашиб қолдилар. Ҳуллас икки зуравон меҳмон мезбоннинг бўзига ошпичоқ тирадилар, ҳатто қўл ва оёғини ҳам жароҳатладилар. Ва хонадон соҳибининг беш юз сўм пули ҳамда 8 дона аудио кассетасини ўғирлаб, жуфтани рустлашди.

Бу тахлит меҳмонга боришни касб қилиб олган халиги нускарлар ҳозирда қўнун қўнмачиларининг «азиз» меҳмони бўлиб туришбди.

Маҳмуд АБУЛҲАЙЗ,
Сурхондарё вилояти

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

нинг бошини икки, оёғини тўрт қилиш таррадудиде эканини, шу баҳонада неварасининг ҳам қўлини ҳалолламоқчилигини айтди.

— Тоғавачаларингнинг

қўзлариде совуқ бир нур йилт этганини сезмади.

... Орадан бир ҳафта утиб, эрта тонгда новвосларга ем бериш учун оғилхонага кирган Абдурашид ака тили ка-

ишонсиз чиқди. Буни Соли даллол дарров сездиде, лекин ҳеч нарсаси билмагандек яна сўради:

— Иккаласига қанча сўрайсиз?

— Сиз олувчи, ўзингиз баҳо бериңгиде, ака. Мен ҳар кунни бозорга келиб юрган бўлмасам.

— Мол сизники, чамангиздаги баҳонини айтиңг, кейин савдолашаверамиз.

— Иккаласига ўтизтани мулжаллаб турибман, — деди йигит қатъиятсизлик билан. Бу нарсаси кўпни қўрган Соли даллолнинг эътиборидан четда қолмади.

— Энди ука, қўнсангиз, иккаласига йигирмата бераман. Қалай, розимисиз? — ўсмоқчилаб сўради даллол.

— Сал қўшишнинг иложи йўқми?

— Мен бозор қўтаридан нархнини айтдим. Агар рози бўлмасангиз, майлингиз, лекин бундан ортқ берадиган мард топилмасе керак.

— Майли, йигирмата бўлса, йигирматада, — деди йигит шоша-пиша.

Боядан бери йигитнинг хатти-ҳаракати, ўзини тутиши кўнглида шубҳа ўйотиб турган Соли даллол «нақ 30-32 мингга кетадиган новвосларни бунчалик арзон беришида бир гап бор», деган хулосага келди ва: — Ҳозир ўғилларимдан пул билан буларни боғлашга арқон олиб келай. Яна савдодан қайтиб утирманг-а,

Ж И Я Н

(«Ўғирлик» туркумидан)

туйига ўзининг бош-қўш бўласанда энди, жиян, — деди у киши пўёладаги совуқ чойдан қўшлаб. — Иккита зур новвос боқиб қўйибман. Бирини сотиб туйининг харажатларига ишлатасан, бирини сўйма. Ҳар бири камиде 15-16 мингга кетадиган новвослар. Ҳали эрталаб қўрсатаман.

Айтганидай эрталаб тоға жиянини оғилхона томонга бошлади. Ҳақиқатан ҳам, оғилда ем еяверганидан билқилаб кетган иккита новвос пишиллаб турарди.

— Манави тоини эса неварамга атаганман, — деди Абдурашид ака бир четда боғлиқ турган тойга ишора қилиб. — Қалай зўрми?

— Зур бўлгандеки! Айниқса, новвосларни роса семиртибсизда. Тоғавачаларнинг туйида «Сен же, мен же» қилиб илик гажир эканмизда.

— Худо хоҳласа, кеча айтганимдай, туйга ўзининг бош-қўш бўласан.

Абдурашид ака жиянининг

Абдурашид ака жияни келганини эшитиб, дарров уйига жўнади. Ахир жияни олти олча олдин Россияга бир «КамаАЗ» пўёз олиб кетганича утган ҳафта қайтган, ҳали «ҳорма!» қилиб боришга қўли тегмай турган эди. Мана ўзи тоғасини йўқлаб келибди. Тўғриси, Абдурашид ака мана шу жиянига кичкиналигидан булакча меҳр қўйган эди. Институтга киришига ўзи бош-қўш бўлган, армиядалигида икки марта бориб қўрди, туйида ҳам қамашдан белбоғ боғлаб хизмат қилди. «Жиян молодес, — ўйлади Абдурашид ака. — Ўзига меҳрим зўрлигини билади. Шунга яраша мениям ҳурмат қилади. Мана, мен вақт топиб боролмасам ҳам, ўзи Россия таасуротларидан гурунглашиб кетай, деб келибди». У киши йўл-йўлакай қассобдан икки кило лаҳм гўшт, бозордан мева-чева, бир-иккита шиша олди...

— Э-э, жиян, бормисан, — деди Абдурашид ака жиянига қучоқ очиб. — Бу дейман, россиялик бўлиб кетдинг-ов, а?

Улар қучоқлашиб қўришдилар. Жиян тоғасининг белидан қисиб, икки-уч марта қўтариб-қўтариб қўйди.

— Ўх-ху, сафарда юриб анча тўлишибсан, жиян. Марусьялар қаттиқ сийлаганим дейман, а? — ҳазиллашиб қўлди Абдурашид ака. — Мўйлов ҳам қўйиб юборибсанми, энди «мўйлов оши» ерканмизда.

Улар алламаҳалгача гурунглашиб ўтиришди. Абдурашид ака кенжатоғи Валижон-

ука, мен беш минутда келаман, — деб нари кетди.

Ишнинг осон кўчанидан хурсанд бўлган йигит сал нарида деворга суяниб турган мўйловли йигитга бош бармоғи билан «зўр» ишорасини қилди. Мўйлов ҳам қўлиб қўйди. Лекин бирдан мўйловнинг авзойи ўзгариб, шарт бурлидиде дарвоза томонга югургудек бўлиб юриб кетди.

Новвос сотаётган йигит ёнида икки милиционерни қўрганидагина гап нимадалигини фаҳмлади. Ўз-ўзидан бўгинлари бўшашиб чўккалаб қолди.

Абдурашид ака ўғирланган новвослари ва тоий топилганига бир қўвонса, ўғрибоши ўзининг сеvimли жияни эканини эшитиб ичидан зил кетди.

Изқувар

Ўлжас Сулаймонов шеърят эмас. Фавкулудда ходиса. Олар «тарбия»сида ўсган, амр ўсиб-улғаймаган шеърхон уч нов ижодининг катта қисми «Замин китоби» зерикарлид мумкин. Инсон кўнгли улуг шисида фош бўлади. Катта қ мусибат қаршисида. Енгиш, е шисида... «Замин китоби» ҳа барча улуг асарлари каби Кўн лаб, Туйғуни васф қилади. Хо дир. Фикр, мушоҳада, тарзи, м мин китоби»ни рўмон дейишг ди. Бадиий қувватли. Ҳар не б асар — Истеҳзо.

Таржимадаги қийинчилиги даги имлоларнинг қозоқ, ўри ларига айланишида сезилди. Т ки, ҳали кўп таржимонлар бу урадилар ва бизнинг камими диар.

Билсанг белгиларни, бўлу

Ҳар уруғи қабилага бир о
гамхўр-куюнчак. Топинг,
бундай
Ичкўзларда шундай омад.

«Йул булсин» деб сўраш
норизо булсанг-да, УЗИ

сенга
бахтли бўлишингга қайсар
Ниневиядан кетаркан
Харрапга — йиллик бозорга,

кур
1. Дарахтларга ёмон қараган
сўқди ўрта, ёмон сўзлар-ла х
сермева бўлмоғи учун дарахт
қандай парваришлар керак...
2. Йул юрди, мул юрди, уста

ён
Котэн ишга киришиб кетди,
лаънати тункачи билан уриши
Лойга чанг солиб, гиштга қул
текислади — тунка ялтираб,
ишлар юришиб кетди.

3. Яна йул юрди, бошланга
ташланган ишни, ялқов ер
қизишиб кетди — тегиб руҳ
ўзи кетмон тутиб, дарёгача қ
қизишиб кетди.

4. Дарёдан нарида нодон отликлар
шовқин ва чанг кўтариб туқнашар,
Шиддатли дарёни ўтди сузиб У,
биринчи отликни эгардан учуриб,
қулидан қилични тушириб, олади;
«Бадбахт, ким шунақа қилич солади!»
дея ҳайқирганча ташлана кетди.
Чопқиндан сўнг сийрақлашди оломон,
қолган-қутганлари қочишди чопиб,
бу жангда душманлар савашди ёмон,
ҳатто ватандошлар қутулди қочиб,
Бешафқат қиличи аланга сочди.
Ёвнинг ношудлигини кечирмас, ҳатто,
У чидай олмайди ўқувсизликка.
У Харрапга кириб, Шоҳ фармонин эшитди,
туриб оломон аро.
Бақириб берди. Деди қичқириб:
— Аҳмоқлар!.. Бу қанақа адолатсиз амр?
Мамлакатни шундай бошқарарми, ахир?!
У юлқинди, кўрсатмоқ учун.
Сарбозлар қулишиб тутишди Уни.
Улар орасида Богбон, Тункачи, Уста, Ерков,
Жангчи ва Жарчи бўлиб, у гувлаган бошини
турарди тутиб. Чунки бошида Котэн нақ

карнай.
6. Турар гилай қуёнча болтанинг кенг
тигида.
— Эшшак! Болтани шундай қайрайдими?..
Чархчи сарбозларга қўшилди.
7. Жаллод тик турганча ухларди.
У шунчалар танбалки,
келтиришди кунда олдига тутиб қулидан,
Кенг кундага ётди Котэн.
Болтани бош устида кўтариб Жаллод,
хуррак ота бошлади ва

ва бу тинлар уйқунг дафъатан,
(Сен эрта етилдинг,
энди келишмоқда узгалар тобга,
зўр қавминг ухлашар ёнларини бериб
офтобга,
чин дилдан тилаймиз энг ширин тушлар, ва
энди тинглаймиз

не деркин Хон Ичбоқа.)

— Ҳар кимнинг қукда
бир юлдузи бордир,
юлдузлар тукилар...
— Қушиласанми?
— Ҳа.

Абадий ухлайди одамзод, аммо
бу тош қотган оломон аро
кўтарилди ҳар бир асрда
битта одам, бир бедор одам
юзлар, минглар орасидан у
кўтарилди туриб, дафъатан
чинқиртириб юборди куйғу;
бу унинг юлдузи
фалақдан
кўкрагига тушгандир мангу.
Югуради сайёра бўйлаб
сочилган гўж оломон аро,
бу тошдиллар эшигин уйлаб —
урар, ҳеч ким миқ этмас аммо!
Ва тепинар, урар, ҳайқирар —
уйғонишмас,
у-чи, чақирар!
(Аммо умрида
мангу
узгармас дунёни
узгача кўра олар у)
Яна келажакка қилар саёҳат

не деркин Хон Ичбоқа...

Йўлдош ЭШБЕК таржимаси

Дерза

● Псков вилояти гиёҳванд-икка қарши кураш бўлими одимлари беда уруги солинан темир йул контейнерлари текшириб куришганда, руг орасига салкам икки онна гашиш яшириб қўйиланлигини аниқладилар. Афонистондан жунатилган контейнер Россия орқали Голандияга кетаётган экан.

● Франциянинг энг йирик банкларидан бири «Кредит Кооператив»нинг штаб-квартирасида ёнгин содир бўлди. Ўн соат давом этган ёнгин тузайишга тўрт қаватли бино баъзан қулаётган ҳолатда қолди, 43 киши ҳалок бўлди, 100 киши ҳалок бўлди.

Жазоирнинг Тезеузу шаҳ-
раги автобус бекатида по-
чаш юз берди. Оқибатда
киши ҳалок бўлди. 15
жароҳатланди.

Шаҳмат буйича жаҳон чемпионлиги (ФИДЕ версия-буйича) учун Анатолий Попов ва Гата Камский (Ш) уртасидаги матч Қолқистон пойтахти Элиста шаҳрида ўтадиган бўлди.

● Машхур опера қўшқичи Лучано Павароттининг Монтевидеога гастроли жанжалга сабаб бўлди. Уругвай пойтахтидаги стадионлардан бирига йиғилган классик мусиқа ишқибозларидан бир гуруҳи жой талашиб урушиб қолишди. Хафа бўлган Паваротти «Аблаҳлар, подалар тудая» деган сўзлар билан саҳнага ташлаб чиқиб кетди.

Белгия кироли Алберт II
нинг қизи киролича Астрид
машинасини светафорнинг
физил чироғига тухтаб тур-
ган эди, номаълум шахс
ошиқни очдида, кироличани-
нг сумкачасини олиб қочди.
«Кироличанинг қуриқчилари
қаёққа қараб туришганди»,
деб ёзмоқда шу муносабат
билан газеталар.

● Қозон шаҳридаги 122-мактабнинг икки ўқувчиси дарсдан қочиб ялангликда түпгегиб юришганда түппонча топиб олишиди. Улардан бири шеригини мүлжалга олиб, тепкини босди. Бахтсизликни қарангки, түппонча уқланган экан. Бола қорнидан уқиб оқамдан утди.

● Утган йили АҚШ Россия-га 785 миллион долларлик гўшт экспорт қилган. Унинг асосий қисмини товуқ гўшти ташкил этади.

● Фаластин Миллий Конгрессининг яқинда бўлиб ўтган конференциясида фаластинли исроил муносабатларида бўрилиш ясаши мумкин бўлган ҳужжат қабул қилинди. Фаластин хартиясида яхудийлар давлатини йўқ қилиб ташлашга қақирувчи банд олиб ташланди.

«АиФ» газетасидан

Айтчи, хаёлингни ўғирлаган
надир, қизалоқ,
Учиб ўйнаётган момикларми
ёки капалак.

«Турмушга чиққанымга қадар, яъни қирол олисига келин бўлиб тушгунча мен раж, асабийлик ва бахтсизлик нимагини мутлақо билмагман. Бо-лардан богасида тарбиячи бўлиб юрган кезларимда менинг ҳаётим жуда яхши эди, катта бахт ҳақида ўйлашга зарурат йўқ эди», дейди инглиз маликаси Диана. Афсуски, буни Диана жуда кеч англаб етди.

Хаммаси шахзода Чарльзнинг эр-хотинлик муносабатларига хиёнат қилганидан бошланди. Бошқа бир алданган аёл бундай пайтда эрининг нақд маънагигага уқлог билан яхшилаб туширган бўларди. Бундай жазо ёрдам бермаса, шартта кўрпа-бугчасини йиғиштириб, болаларини етаклаб отасининг уйига кетиб қоларди. Бирок маликалар ҳаётида бу масала хийла мураккаб. Биринчидан, болалар онасидан кура кўпроқ тахт ворислари сифатида — британ тохта-хатига тегишли. Иккинчидан, маликалар ҳаётида оила ичида узаро жанжалларга йўл қўйиш одати йўқ. Ахир, қирол оиласидан ҳар қандай жанжал ҳа-мият томонидан миллий хавфсизликка таҳдид сифатида қабул қилинади.

Дарвоқе, жанжаллар тугъисиде. Диана билан Чарлз уртасидаги кўп шов-шувларга сабаб булган жанжалларга доир тафсилотлар, Диананинг чора излаб, кўллаган тадбирлари — ҳамма-хаммаси унинг таржимаи холини ёзган котиби

инглиз публицисти Эндрю Мортоннинг «Диананинг янги ҳаёти» китобида батафсил ҳикоя қилиб берилган.

Хуллас, бевафо ёстикдошига бор гапини айтиб солгач, Диана эшикни қарсиллатиб ёпиб, қасрнинг узи-га тегишли бўлагига кўчиб ўтди ва ала-мидан қаравотни теннис ракеткаси бил-лан аёвсиз савалай кетди.

Бу билан ҳам алами босилмагач, ма-
лика жаҳл билан машинасига ўтириб,
уни ўқдай учириб, атрофдаги одамлар-

би ўз китобида ҳеч нима демаиди.

Оқибатда бу беозор «рақиб» билан олишувлар рангида ҳаққоний жанглар даражасига етди, бу жанглarda Диана ҳақиқий профессионал спортчи, дугонасининг эри, боксчи негр йигит билан олишиди. Айтидан, қора танили боксчи терисининг рангидa Диана назарида бе-вафо Чарлзнинг қалби акс этган бўлса ажаб эмас.

Диана визуаллашув (кўз билан куриб, кузатиш) усулини гарб психотерапиясида урф булган, бизда номаълум усулини ҳам синаб кўрди. Бу усул шундан иборатки, киши ўзини бевозта қилган нарсани

(бу ҳахрми ёки рақ усимтасими) ҳаёлан куз олдиға бирор-бир образ тариқасида келтириб, кейин қоғозға чизадди. Айтишларича, бу машғулот ёрдам бераркан. Ахир, ҳақиқийсидан кура шаклу шамойили қоғозға туширилган рақибини бир ёқли қилиш осон-да. Жуда бўлмаганда уни қоғоздан учуриб ташлаш мумкин.

Хуллас, психотерапевтлар бир қарор-га келишди (бу албатта, уларнинг би-лимдонликлари белгиси): газаб ва ач-қи алам малика Диананинг кўзига ду-нени тор қилиб қуйган, унинг эрига яша-шига йўл қўймапти. Бошқача айтганда, ўз ҳаётини тубдан узгартариб юбориш учун аввало кўнгилдаги аламни енга би-лиши лозим. Диананинг қирол оиласи-га этак силкиб чиқиб кетганидан сунг бунга эришгани шундан далолат бера-ди.

ДИАНАНИНГ ҲАЯЖОНЛАРИ

нинг ўтақасини ёргудай, чет-чет йўллардан гизиллатиб ҳайдади. Қаҳру ғазаби босилгунча тўхтамади. Бироқ бу машғулотлар хонаки табиблик амаллари бўлиб, улар маликанинг асаби босилишига таъсири билинар-билинмас эди.

Диана тез-тез мурожаат этган янгича усулларда даволочи психотерапевтлар унга жиҳдиқой илму амаллари куланиши маслаҳат беришди. Ана шундай амаллардан дастлабки сув билан даволаниш усули, Диананинг эътирофича, «алам ва ғазабни ювди». Афтадан, сув «алам ва ғазабни» буткул ювиб юбормаган чамаси, бошқа бир психотерапевт ҳаяжонларидан тула-туқис халос бўлиши учун Дианга манекенин (ғоддан асалган, кийим кийдирилган ёғдашқлидаги ҳайкал-қолип) бақириб-кичқириб, ғазаб билан дўппослаш усулини тайинлайди. Бу манекенинг юзи Виндзор сулаласига ухшаш узунқоқ бўлганми-йўқми, бу ҳақда Диананинг қоти

Кимизни қадимдан узбек, киргиз, қозоқ ва татар халқлари соғлиқни мустаҳкамловчи, қувноқлик, бардамлик бахш этувчи ичимлик сифатида истеъмол қилиб келишган.

1858 йили самаралик шифокор Н. В. Постников Россияда биринчи бора кимиз билан даволашни қўллаган. Маълумки кимиз асосан бия, туя сутини ачитиш йўли билан тайёрланади. Аниқланишича, кимиз таркибида 0,5 дан 2,5 фоизгача спирт бўлиб, бу организмда овқат ҳазм бўлишини тезлаштиради. Шунинг учун ошқозон касали бор одамларга овқатдан олдин 1-2 стакан кимиз ичиш тавсия қилинади. Шунингдек кимиз таркибида калций тузлари организм учун муҳим бўлган В-В₁(тиамин), В₂ рибофлавин, РР никотин кислота, биотин парааминобензой кислотаси мавжуд. Организмда В₁ витаминнинг етишмаслиги оқибатида нерв системасининг бузилишига, уйқусизлик, қалтираш ҳолатларга олиб келиши тиббиётдан маълум. Кимиз ана

шундай ҳолатларга барҳам беради.

Кимиз пенцилин, стрептоми-

либ, организмнинг юқумли касалликларга қарши курашиш хусусиятини кучайтиради. Кимиз таркиби

«Ёдингиздами?»

ШИФОБАХШ ИЧИМЛИК

цин каби антибиотиклар ўрни ҳам боса олади. Шамоллаш, зотилжам касалликларини бартараф этиши мумкин. Бия, туя сутидан тайёрланган кимиз дармон дорига бой бў-

эга. Бу эса уз навбатида ошқозон сулак безлари фаолиятини яхшилади.

Маълумки, кўпгина касалликларни даволашда антибактериологик воситалар кенг қўлланилади. Кимиз организмдаги зарарли кимёвий қолдиқларни ювиб чиқаради, микробларни улдиради. Калций тузлари айниқса, сил касали бор организмни даволайди. Айни баҳор фаслида бу доривор ичимликдан баҳраманд бўлиш жуда фойдалидир.

Сапар
МУҲАММАДИЕВ

«Оила ва жамият» 20 (241)

Мутахассис оғохлантиради ЗАҲАРЛИ ҚЎЗИҚО- РИНЛАРДАН САҚЛА- НИНГ

Ҳозирги вақтда дунё бўйича қўзқоринларнинг 3 мингдан зиёд тури мавжуд бўлиб, уларнинг 50 дан кўпроғи ута заҳарли саналади. Жумладан, бизнинг республикамизда ҳам қўзқоринларнинг зарарли турлари кўп.

«Ўткир заҳарланганлар» маркази ҳисоботи бўйича 1991-1995 йиллар оралигида республика миқёсида қўзқориндан заҳарланганлар 394 нафарни ташкил қилган.

Қўзқоринлар билан заҳарланишга асосан уларни бир-биридан ажрата олмаслик ва истеъмол учун нотўғри тайёрлаш сабаб бўлаётир. Қаровсиз қолдирилган болалар эса замбуруғларни хом ҳолича еб, касалланмоқдалар.

Қўзқоринлар билан заҳарланганда пайдо бўладиган илк аломатлар қўзқорин заҳарининг кучига қараб 30 дақиқадан 3 соатгача, баъзан 12 соатдан 36 соатгача бўлган муддат давомида юзага келади. Даставвал кўнгил айниш, қусиш, қоринда оғриқ ва ич кетиш аломатлари бошланади. Организмга тушган заҳар асосан жигар, буйрак, нерв системасини ишдан чиқаришга ҳаракат қиладди. Вақтида шифокорга мурожаат қилмаслик бадан сарғайиб, жигарнинг қуришига ва оқибатда ўлимга олиб келиши мумкин. Заҳарланиш аломати сезилган заҳоти шифокорга мурожаат қилиш лозим.

Бахтиёр РАШИДОВ,
«Ўткир заҳарланганлар» маркази мудири, Тошкент шаҳар бош токсиколог

ШАҲРИКЛАЙМИЗ!

МОХИРА!

Туғилган кунингиз муборак бўлсин. Қалбингизнинг покизалиги сизни бир умр тарк этмасин. Сизга ҳали инсон етишолмаган эзгулик бахтларни тилаб,

КУРСДОШЛАРИНГИЗ

Дўстим ОХУНЖОН!

Сизни 26 май таваллуд айёмингиз билан табриклайман. Ижодингиз яна ҳам сарбаланд ҳаётингиз қушиқларингиздек абадий гузалликка бурканиб турсин.

Жўра БОБОРАҲМАТ.

Ҳаётимиз сиз билан гузал, Сизла кўркам бизга бу жаҳон. Ёшингизга ёш берсин тангирим, Омон бўлинг доим онажон!

Низомий номидаги ТДПИ 1-курс талабаси Муқаддас АРЗИҚУЛОВА Жиззах вилояти, Зомин тумани Дашобод шаҳрида яшовчи онаси **ДИЛКАРАМ АРЗИҚУЛОВА**ни турмуш ўртоғи Умматқул ака, фарзандлари Умид, Хосият, Ҳилола, Ирода, куёви Ўткир, қайнонаси Ойтилла момо, невараси Шаҳодат, келини Ижобатхонлар номидан 19 май — туғилган кун билан табриклаб, энг эзгу тилақларини йўллайди.

Хурматли Иван Решанов!

Биз сени туғилган кунинг — 21 ёшинг билан «ШАРҚ» концерни компьютер маркази ходимлари номидан табриклаймиз. Сенга соғлиқ, бахт доимо йўлдош бўлсин деб,

ДЎСТЛАРИНГ.

Куни-кеча таҳририятимизга хушхабар келди. Оила-260 тартиб рақамидаги абоненти оила қурганлигини эшитиб бениҳоя қувондик. Биз уларни бу бахтли никоҳлари билан чин юракдан табриклаймиз. Тилагимиз: Қурган оилалари мустаҳкам, чиройли бўлсин, хонадонлари бир умр нурга тўлсин!

ОИЛА

33 ЁШДА

Вилоятдан, келишган, оқ юзли, лаптофатли, юмшоқ феълли, очикқўнгил аёл. Икки фарзанднинг меҳрибон онаси, Ҳозирда Тошкентда истикомат қиляпти. Касби — бухгалтер, иқтисодий тула-туқис. Ҳаётни кенг тушунадиган, болаларига оталик меҳрини бера оладиган, оилапарвар, 33-50 ёшгача бўлган киши билан турмуш қуриб бутун умр унга садоқатли йўлдош бўлиш ис-тагида.

«Оила-442».

Менинг бир қари тоғам бор, у ҳар йил туғилган куним, албатта, менга эллик лира совға қилади. Агар шу тоғам бўлмаса, мен ҳаётимда ана шундай дабдабали кун борлигини билмаган бўлардим, туғилган куним ҳам одатдаги кунлардай билинмайгина ўтиб кетаверарди. Аксинча, тоғам, мана, неча йилдан бери атай келиб, менинг ётоқхонамга кириб, елкамга қоқади, ўзининг бу амалидан мамнун жилмайиб, ҳозиргина олган нафақасидан ажратган, бели синмаган янги элликтиликни узатади. Шундан сўнг у оила аъзоларининг ҳаммасига эшитадиган қилиб ўзининг «совғасини» биринчи бўлиб берганини жар солади. Бу қолганларга туртки беради. Табриклашни болакайлар бошлаб беришади. Биринчи бўлиб уйқули кўзларини уқалаб Роберта қиради ва у менга жавонимдан олган, китоб магазинининг тамғаси босилган шилдирок қорозга ўраб-чирмалган китобимни тақдим қилади:

— Дадажон, табриклайман! — дейди қизалоғим.

— Бу китоб сизга ёқади-ми? Уни ўқиб чиққансизми?

— Йўқ, ҳали ўқиганим йўқ. Раҳмат қизим, — дейман ўзимни жуда хурсанд ва қизикаётган кўйга солиб.

Ахир, муҳими совға эмас, инсонга эътибор-ку. Мана, Роберта эски китобимни ўзимга тақдим қилиб, эътиборини намён қилди. Мен қаравотда осиглиқ шимим-

га қўл қўзиб, чўнтагидаги чарм ҳамённи олмоқчи бўларканман, қизалоғимнинг кўзлари яшнаб кетади:

— Мана, дадажон, — дейди Роберта чакқонлик билан ҳамённи олиб очиб мен-

лайман. Оёғингизни размер нечанчи эди — деб сўрайди у.

— Э, бекор оввора бўлибсан, ташвишланиб нима қилардинг. Менга совға керакмас, ўзинг биласан-ку, —

Антонио АМУРРИ,
Италия

ТУҒИЛГАН КУНИМ (ҳажвий ҳикоя)

га узатаркан. Унга «конфет оласан» дея ҳамёндан минг лира олиб узатишдан ўзга чора қолмайти.

Орадан сал вақт ўтар-ўтмай яна икkitаси қиради. Бу «делегация»нинг бошида хотиним тургани, болаларни кўчанинг нариги томонидаги гул дўконига чоптириб, саккиз дона чиннигул келтириб, олдимга киритиб юборгани сиз эмас. Бундайин сўлғин ва кўримсиз гулдастани умримда кўрган эмасман, бироқ уни менга жигаргўшаларим, азиз болажонларим тақдим қилаётир, шунинг учун ҳам буни дунёдаги энг гўзал гулдаста сифатида қабул қиламан. Ахир, муҳими совға эмас, эътибор-ку. Мана «совға» ҳам, «эътибор» ҳам тап-тайёр.

Болалар қувлик билан кўзимга қарашади. «Конфет оласизлар» деб уларга уч минг лира узатаман.

Ана шундан сўнг хотин кириб келади.

— Дадажониси, табрик-

дейман.

— Йўқ-йўқ. Мен сизга арзийдиган совға қилмоқчиман. Оласиз, адаси, оласиз. Ахир, ҳеч қурса, туғилган кунингизда бир нима совға қилолмайманми, энди? Мен сизга чидамли, чиройли туфли совға қилмоқчиман. Биласизми, яхшиси, туфлини ўзингиз кийиб кўриб олганин-гиз маъқул. Пулини ойнинг охирида рўзғорга ишлатиш учун менга берадиган пулингиздан чегириб қоласиз. Тўғрими? Келинг, яхшиси бундай қиламиз: яқинда менинг ҳам туғилган куним бўлади, сиз бунга қанча пул ажратмоқчисиз, шуни айтинг. Мен бу пулга ўзимга сўмчака оламан. Туфли қанча турса сўмчанинг ҳам шунча нархдагисидан оламан. Бу сизнинг менга совғангиз бўлади. Тўғрими? Шундай қилиб, биз бир-биримиз-

Аҳмад ОТАБОЙ
таржимаси

Сўнги устун

ОСМОНДА ОЙ НА ГЎЗАЛ...

Ердан Ойгача булган масофа уртача 384 минг километр тенг бўлиб, у бизга энг яқин осмон жисми ҳисобланади.

Ойнинг диаметри 3476 километр бўлиб, Ер диаметридан салкам турт баравар кичикроқдир.

Ой Ер атрофида соат мили йўналишига тескари ҳаракат қилади. Бунда унинг тезлиги секундида бир километрга тенг бўлади.

Ойда атмосфера бўлмаганлиги сабабли у ерда товуш, сув буглари ва булутлар ҳам бўлмайди. Шу туфайли Ой осмонда кундузи ҳам юлдузлар кўриниб туради.

Ойнинг юзаси кундуз кунлари +120 даражагача қизиса, кечалари эса -170 даражагача совуб кетади.

Ой юзасининг майдони Ер юзасидан 14 баравар, массаси эса Ер оғирлигидан 81,5 баравар кичикдир.

Ойнинг ердан кўринадиган қисмининг майдони Жанубий Америкадан каттароқдир.

Агар Ойни каттакон-танга деб тасаввур этиб, уни собиқ СССР харитаси устига қўйилса, бир чети Москвага, иккинчи чети Тошкент шаҳрига тўғри келган бўлар эди.

Ойнинг тўлишган пайтдаги ёруғлиги Кўёш ёруғлигидан 450 минг марта хирароқ бўлади.

Ой Ер атрофида ҳаракатланар экан, улар орасидаги масофа ўзгариб туради. Яъни Ой гоҳ Ерга яқин келса, гоҳ ундан узоқлашади. Шунинг учун у баъзан бизнинг кўзимизга Кўёшдан каттароқ бўлиб кўринса, баъзида кичик бўлиб кўзга ташланади.

ЯХШИ ДАМ — ФУТБОЛГА ҲАМДАМ

Англия футбол лигаси менежерлари ассоциацияси раҳбари Гордон Милн янаги мавсумдан бошлаб премьер лигада бир ойлик қишқи таътиллار эълон қилиш ташаббуси билан чиқди. Таътил давомида футболчилар нафас ростлаб олиш, жароҳатларини даволатиш имкониятига эга бўладилар.

ҲАКАМЛИК СЕРДАРОМАД КАСБ

Ушбу футбол мавсумидан бошлаб Россияда ҳакамларга туланидиган ҳақ миқдори анча оширилди. Жумладан, олий лигада битта ўйинни бошқариб боргани учун бош ҳакам 1,5 миллион, ёрдამчи ҳакамлар эса шунинг ярмига тенг ҳақ олишмоқда.

МУРАББИЙЛИКНИНГ ОФИР ЮКИ

Украина футбол федерацияси «ўзига топширилган вазифани удалай олмагани учун» Анатолий Конковни

«Чипор тўп» янгиликлари

терма жамоа бош мураббийси вазифасидан бушати. Унинг ўрнига тайинланган Йозеф Сабо ва Леонид Буряклар олдида гоятда қийин вазифа турибди. Чунки Украина терма жамоаси 1998 йилги жаҳон чемпионатининг саралаш босқичида Германия, Португалия, Шимоллий Ирландия, Арманистон ва Албания жамоалари билан бир гуруҳда тўп суради.

СҒУГА АТАЛГАН «СОВРИН»

Словакиянинг «Шпорт» газетаси 1995 йилги футбол мавсуми ақунларини таҳлил этиб, тахририят таъсис этган, салбий ишлар учун бериладиган соврин — «Лимон»га мамлакат футбол уюшмасини муносиб деб топди. СФУ мамлакат чемпионати

олий лигаси иштирокчилари сонини ҳеч бир асоссиз 12 тадан 16 тага кўпайтиргани учун ана шу «соврин» билан тақдирланди.

БЎШ КЕЛМА, АФРИКА!

Африка қитъасида футбол у қадар ривожланмаган деб ҳисоблайдиганлар қаттиқ янгилашдилар. Биргина Европа мамлакатлари миллий чемпионатларининг биринчи (биздаги олий лигага тенг) ва иккинчи дивизионларида «қора қитъа»нинг 36 мамлакатидан 345 футболчи тўп сураётгани ҳам фикримизни исботлайди.

ЎЗИНГНИ ЗЎР БИЛСАНГ...

Саудия Арабистони футбол федерацияси 1994 йил АҚШ-

да утган жаҳон чемпионатида белгияликлар дарвозасига ажойиб тўп киритиб, уз терма жамоасининг 1/8 босқичга чиқишини таъминлаган Сайид Овайронни уйинлардан четлаштирди. Энди у бир йилгача на «Ал-Шабоаб» ва на терма жамоа сафида тўп сура олади. Бундай кескин чорлага кейинги пайтларда Овайроннинг машғулотларда сабабсиз қатнашмай турадиган одат чиқаргани, уз устида ишламай қўйгани сабаб бўлди.

ХОРДИНИНГ БОШ ОҒРИГИ

Шу кунларда машҳур голланд футболчиси Йохан Кройфнинг угли Хордининг боши қотган. У Голландияда туғилган бўлсада Барселона шаҳрида усди. У ҳам Голландия, ҳам Испания фуқаролигига эга. Хозир «Барселона» клубида тўп сураётган ёш Кройфни ҳар икки мамлакат терма жамоалари мураббийлари кўз остиларига олиб қўйишган. Шунинг учун Хорди ватанларидан қай бирини танлашни билмай турибди.

МУАССИСЛАРИМИЗ:

Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кумитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР: Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефон: 36-54-80, 34-86-91
Алижон САҒАРОВ навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Руйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0270 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.